

El conveni d'educació es renegociarà

Després de l'escàndol per la relegació del català al batxillerat, el Govern d'Andorra renegociarà el conveni d'educació hispanoandorrà. Segons ha manifestat Xavier Montané –actual ministre de Cultura i pròxim ministre d'Educació– l'acord no es pot tancar en les condicions actuals i caldrà revisar la clàusula de la polèmica.

El Govern d'Andorra està posat a “renegociar” el conveni d'educació hispanoandorrà a fi de trobar una solució al problema de la relegació a assignatura optativa de la llengua catalana en el batxillerat espanyol que s'imparteix a Andorra, segons va manifestar Xavier Montané, l'actual ministre de Cultura. En una entrevista publicada al *Diari d'Andorra*, Montané ha manifestat que l'entrada en vigor del conveni, com està redactat actualment, representa un pas enrere “inacceptable” per a l'ensenyament del català, i ha assegurat que “el Govern en ple pensa que aquest punt no entrar en vigor”.

Aquestes paraules tanquen un seguit de declaracions governamentals sobre el tema, caracteritzades per la moderació i la contradicció, que va iniciar el secretari d'Estat d'Educació, Josep Anton Bardina, quan va defensar la bondat del conveni pactat. El ministre portaveu del Govern, Enric Pujal, va contradir Bardina i afirmà que el conveni no estava tancat. Finalment, el mateix ministre d'Educació, Joventut i Esports, Pere Cervós, va reblar que el text s'havia tancat en la part tècnica i que ara entrarien “en la part política”.

La qüestió de la relegació del català en el batxillerat espanyol arran del nou conveni educatiu negociat pels dos governs va aixecar al país del Pirineu una gran polseguera en els àmbits polítics i socials (vegeu EL TEMPS, núm. 1.010). A la reacció del Partit Socialdemòcrata (PS), primer grup de l'oposició parlamentària, que qualificava el fet de “traïció”, cal afegir-hi la de la responsable del Servei de Política Lingüística, dependent del Ministeri de Cultura, Montserrat Planelles, que va afirmar que la controvertida clàusula del conveni “va en contra de la

obra feina”, i, en sentit contrari, la de la Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes dels centres d'ensenyament espanyol a Andorra (integrada en gran part per funcionaris espanyols que treballen al consolat i a l'ambaixada d'Espanya), que en l'exposició dels seus criteris favorables als termes del conveni hi va afegir consideracions polítiques. Concretament va entrar a valorar el cost (de 7,2 milions d'euros anuals) que “per a tots els espanyols” representa l'aportació educativa de l'estat espanyol al sistema educatiu públic i gratuït d'Andorra, tot posant èmfasi en el fet que el 40% dels alumnes que assisteixen als centres espanyols no tenen aquesta nacionalitat.

Per la seva banda, el Centre de la Cultura Catalana va fer pública el 23 d'octubre una declaració en la qual demana al Govern d'Andorra que “exerceixi amb fermesa les seves responsabilitats envers la llengua oficial” i emplaça la societat andorrana a l'obertura d'un debat sobre l'educació nacional en el qual es valori “la conveniència o no, deu anys després de l'entrada en vigor de la Constitució, de mantenir un sistema escolar públic integrat en part per sistemes estrangers” que poden acusar mancances no tan sols pel que fa a l'ensenyament del català, sinó també “respecte al seu ús com a llengua vehicular i en segments significatius del contingut dels programes educatius”.

Català “de peatge”. L'afer del conveni educatiu hispanoandorrà ha manifestat, d'una banda, les dificultats que té Andorra en alguns aspectes del seu desenvolupament quotidià com a estat sobirà, com en aquest cas el de l'educació nacional, i, d'altra banda, les contradiccions dels polítics andorrans a l'hora de

EDUARDO O'NEILLAS

Xavier Montané, actual ministre de Cultura –i pròximament també d'Educació– troba inacceptable que en el batxillerat espanyol el català sigui únicament una assignatura optativa.

defensar un element simbòlic i identitari com és la presència de la llengua oficial en el terreny escolar. Si pel que fa a l'ús del català en la societat en general s'ha

seguit en el decurs dels últims cent anys una política de fermesa (des d'un primer acord del Consell General ordenant que els passaports andorrans es fessin només

en català fins a la moderna llei d'ús de la llengua oficial del 2000), no ha estat així en el terreny escolar, en què el fet que l'educació nacional s'hagi confiat en part als sistemes francès i espanyol (que cobreixen més de la meitat del cens escolar) produeix importants disfuncions.

En aquest sentit, alguns observadors han remarcat les darreres setmanes que el sistema francès, regit també per un conveni interestatal signat fa uns mesos, acusa les mateixes mancances que el sistema espanyol pel que fa a la llengua catalana, ja que en els seus centres, com en els centres espanyols, la llengua oficial és impartida només unes poques hores cada setmana, sense que en alguns dels àmbits educatius sigui una assignatura curricular i sense que el català sigui en cap cas, llevat de les classes d'aquesta mateixa assignatura, llengua vehicular de l'ensenyament. I cal afegir que en els dos sistemes estrangers el català constitueix una matèria "de peatge", ja que la totalitat de l'ensenyament del català que s'hi dona (llevat dels cursos de Langue Vivante del Liceu Francès) és impartida per professorat aportat i pagat pel Govern d'Andorra.

També aquests últims dies s'ha posat de manifest la insuficiència de la llei d'ús de la llengua oficial, l'anomenada "lleï del català", que va entrar en vigor al començament del 2000, pel que fa a l'àmbit escolar. Aquest text legal només fa referència a l'escola en un curt article que diu: "Tot el que fa referència a la llengua en l'àmbit educatiu es regula per la legislació específica en aquesta matèria i pels convenis internacionals establerts." Aquesta relegació de l'àmbit de l'ensenyament a la discrecionalitat del Govern obre de fet la porta, com han assenyalat alguns observadors, a una contradicció entre la lletra i l'esperit de la llei. Com assenjala la citada declaració del Centre de la Cultura Catalana, el fet que la llengua vehicular de l'ensenyament públic i de les relacions entre els alumnes i els ensenyants no sigui d'ofici la catalana en els sistemes estrangers xoca amb el fet que totes les altres relacions dels agents de les administracions públiques amb la ciutadania sí que s'hagin d'establir, per llei, en català.

Àlvar Valls

Amèrica Llatina

Respostes a la globalització

Desembre de 2003

Aquest dossier destria els mecanismes de resposta al fenomen de la globalització a diversos països de l'Amèrica Llatina, a partir dels esdeveniments recents a l'Argentina i Veneçuela, així com les reivindicacions de les minories ètniques al Brasil, Hondures i Belize.

L'Avenc. Consell de Cent, 278, 1r 2a - 08007 Barcelona - 93 488 34 82
avenc@retemail.es / www.lavenc.com